

Părintele academician Ioan Lupaș este omul care s-a dăruit cu toată ființa Bisericii sale, învățământului și țării

Cele zece studii pe care părintele profesor dr. Alexandru Moraru le-a adunat în această carte vorbesc despre academicianul Ioan Lupaș, omul care în vremuri grele, dar și în vremuri bune s-a dăruit misiunii sale, cât și despre hărnicia dascălului de teologie clujean care-l are model pe cel ale cărui calități le scoate în evidență.

Datorită dăruirii sale atât altarului Bisericii, cât și altarului țării, academicianul Ioan Lupaș a fost întemnițat pentru militantismul său pentru Marea Unire de către stăpânirea maghiară, iar, din nefericire, pentru corectitudinea și verticalitatea sa de către regimul comunist.

Cred că-l caracterizează exact versurile lui Aron Cotruș: „*M-am născut să dăruiesc,/ Să mă dăruiesc,/ Să lupt,/ Și să mă năruiesc*”. Spiritualitatea românească, viața universitară din Cluj, îi datorează mult. A fost istoric mare, dascăl al Seminarului Andreian, preot paroh în Săliște, protopop al Mărginimii Sibiului, profesor al Universității „Regele Ferdinand I” din Cluj, membru titular al Academiei Române, publicist, cofondator al Institutului de Istorie Națională din Cluj, deputat în Parlamentul României Mari, ministru în guvernele Averescu și Goga-Cuza și victimă prin anii '50 a guvernului comunist.

Și-a iubit Biserica și neamul și s-a dăruit cu toată ființa slujirii lor. Aspectele importante ale slujirii sale a încercat să le sublinieze părintele Alexandru Moraru în studiile din această lucrare. Aspectele inedite, referitoare la legăturile pe care le-a avut cu o seamă de ierarhi și instituții eclesiale, sunt subliniate în acest volum.

A pus umărul la consolidarea universității românești din Cluj și a luptat pentru fortificarea unității naționale în perioada interbelică. Ca apropiat al episcopului Nicolae Ivan, îl va sprijini pe acesta în realizarea marilor proiecte: ridicarea catedralei, construirea bisericii Sfântul Nicolae, înființarea Academiei Teologice, întemeierea Asociației „Frăția Ortodoxă” și-n multe altele.

Două virtuți l-au însoțit în toată viața sa: credința în Dumnezeu și dragostea față de neamul său. Istoricul Mircea Gheorghe-Abrudan ne pune la îndemână o rugăciune pe care o rostea academicianul Ioan Lupaș atunci când era în detenție, întărindu-i moral pe cei închiși: „*Dăruiește-mi, Doamne, o*

lumina-n sfeșnic/ Să-ți pot închina un suflet cucernic./ Cel ce-ai pus în mine sfânt fiorul vieții,/ Îndrumă-mi Părinte, pașii dimineții./ Varsă roua milei, Stăpâne Ceresc,/ Scapă de primejdii neamul românesc./ Dă-ne nouă pâine, pace, bunăstare./ Păcatele noastre scaldă-le-n iertare,/ Fă-ne parte, Doamne, de-un cuget senin/ Precum și-l dorește oricare creștin/ Până la sfârșitul veacului. Amin”¹.

A fost în fruntea convoiului care a plecat din Mărginimea Sibiului la Marea Adunare de la Alba Iulia, pe 1 Decembrie 1918. Cu talentu-i de profesor și mânuitor al condeiului va immortaliza toate acele momente unice pe care le-au trăit participanții la Adunare.

Un alt preot cu talent de scriitor, este vorba de Ion Agârbiceanu, va pune pe seama unui participant sentimentele de drag față de țară: „*Tu știi cât am dorit să te văd așa cum ești acum: cu toate lanțurile sfărâmate să strălucești de întreaga ta tinerețe și frumusețe... Eu văd că ești alta, eu văd că ești fericită, eu simt bucuria și noua ta viață! Te-aș mângâia ca pe un copil, de-ar fi să trăiesc veacuri. Câmpiile tale, codrii tăi, apele tale, toate-mi vorbesc de negrita ta fericire, patria mea!*”².

Cu ce s-a finalizat marea dragoste pe care academicianul Ioan Lupaș a avut-o față de țară? Din nefericire, după ce a văzut Marea Unire, după ce a fost academician și profesor universitar, după ce a trăit scurte vremuri fericite, în 1950 regimul comunist l-a întemnițat. După eliberare a trăit la Sibiu și la București, mutându-se la Domnul în 1967. Somnul de veci și-l doarme în cimitirul Mănăstirii Cernica.

Faptul că cele zece studii sunt tipărite de către părintele profesor Alexandru Moraru în acest volum este lăudabil, iar cititorilor le urăm o lectură tihnită și de folos.

†ANDREI

*Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului
și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului*

¹ Preot acad. Ioan Lupaș, *Prăbușirea Monarhiei Austro-Ungare și importanța istorică a zilei de 1 Decembrie 1918*, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2018, p. 19.

² Ion Agârbiceanu, *Două iubiri*, Editura pentru literatură, București, 1968, p. 390.